

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт SIMF-001-001-short

Звіт про рівень кредитного рейтингу позичальника

Одержувач рейтингу:	м. Сімферополь
Тип кредитного рейтингу:	Кредитний рейтинг позичальника
Кредитний рейтинг:	uaA
Прогноз рейтингу:	Стабільний
Дата визначення:	14.09.2007 року

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг позичальника (контрагента) визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо загального кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг позичальника базується на результатах аналізу протягом 2002-2006 року та першого півріччя 2007 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності, та перспективних планах на майбутнє. Кредитний рейтинг базується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	14.09.2007
Рівень рейтингу	uaA
Прогноз	стабільний
Рейтингова дія	визначення

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу міста Сімферополя підтримується:

- зростанням основних показників, які характеризують рівень економічного розвитку міста протягом 2002-2006 рр.: обсягу зовнішньоторговельного товарообороту, обсягу прямих іноземних інвестицій, обсягу інвестицій в основний капітал, обсягу роздрібного товарообороту, обсягу уведеного в експлуатацію житла;
- покращенням основних показників соціального розвитку міста протягом 2002-2006 рр.: зменшенням рівня зареєстрованого безробіття до 0,7% у 2006 році, що у 3,9 рази менше за середній показник по країні; зростанням рівня середньомісячної заробітної плати до 1 133,8 грн. у 2006 році, що на 8,9% більше, ніж у середньому по країні;
- відсутністю прямого боргу Сімферопольської міської ради станом на 01.01.2007 року та помірним рівнем його запланованого росту у 2007 році за рахунок випуску облігацій внутрішньої місцевої позики (5,2% у затвердженому на 2007 рік з урахуванням змін обсязі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів);
- достатньою фінансовою забезпеченістю бюджету міста, внаслідок чого місто щорічно перераховувало кошти до Державного бюджету у обсягах перевищення делегованих доходів над делегованими видатками;

Рівень кредитного рейтингу міста Сімферополя обмежується:

- недовиконанням річного плану за закріпленими доходами у 2006 році, що мало наслідком утворення кредиторської заборгованості бюджету станом на 01.01.2007 року, яка була погашена у I півріччі 2007 року;
- нижчим за середній по країні рівнем окремих показників економічного розвитку міста у розрахунку на одного мешканця у 2006 році: обсягу реалізації промислової продукції, обсягу прямих іноземних інвестицій;
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Сімферополь – столиця Автономної Республіки Крим. Адміністративно Автономія поділена на 14 районів та налічує 1 022 населених пунктів, у тому числі 16 міст. У складі міста налічуються три райони: Центральний, Залізничний та Київський. Крім цього до складу Сімферопольської міської ради входить два селища.

Законодавчі рамки й адміністративна структура

Місцеве самоврядування в місті Сімферополі здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Сімферопольську міську раду та її виконавчі органи.

Сімферопольська міська рада є органом місцевого самоуправління, що представляє територіальну громаду міста Сімферополя та здійснює від її імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування, що визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», Європейської хартії місцевого самоврядування та іншими законодавчими актами.

За результатами останніх виборів до Сімферопольської міської ради найбільше мандатів отримав Блок «За Януковича» – 48,7% загальної кількості місць депутатського корпусу, або 37 мандатів. Решта місць була розподілена між такими партіями: Сімферопольська міська організація Кримської Республіканської організації партії «Союз» – 9 мандатів, або 11,8%; Блок Наталії Вітренко «Народна опозиція» - 9 мандатів, або 11,8%; Сімферопольська міська організація Комуністичної партії України – 8 мандатів, або 10,5%; Блок Юлії Тимошенко – 5 мандатів, або 6,6%; Опозиційний блок «Не Так» - 4 мандати, або 5,3%; Сімферопольська міська організація Народного руху України – 4 мандати, або 5,3%.

Міський голова є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. За результатами останніх виборів Сімферопольським міським головою був обраний Бабенко Геннадій Олександрович, який отримав підтримку 24,4% мешканців міста та переміг свого найближчого конкурента з результатом 9,4% голосів.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2002-2006 рр. наведено нижче у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Сімферополь протягом 2002-2006 рр. ¹

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік
Чисельність наявного населення тис. осіб	364	363,5	363,3	362,8	362,1
Середньооблікова кількість штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	125,9	124,9	125,6	127,2	130,1
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,3	1,3	1,1	0,8	0,7
Середньомісячна заробітна плата, грн.	432,2	515,0	637,3	869,5	1133,8
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн.	9 654,0	4 023,3	3 004,3	3 852,5	5 040,7
Обсяги реалізації промислової продукції в діючих цінах, млн. грн.	н/д	н/д	н/д	н/д	3 057,1
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	517,2	495,6	313,1	869,8	1 256,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США	38,4	40,9	40,2	70,7	90,3
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. дол. США	120,4	126,3	154,0	151,7	188,5
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	66,5	54,1	51,5	44,5	62,5

Джерело: Виконавчий комітет Сімферопольської міської ради

Демографія

Протягом 2002-2006 рр. у м. Сімферополь спостерігається зменшення чисельності наявного населення, що є наслідком природного скорочення. При цьому слід зазначити, що у 2002-2005 рр., показник механічного приросту населення був додатним, хоча і мав тенденцію до скорочення.

Протягом 2003-2006 рр. відбувається зменшення чисельності постійного населення, за рахунок зменшення чисельності населення у віці від 0 до 19 років та у віці понад 60 років. При цьому слід зазначити, що чисельність працездатного населення протягом аналізованого періоду збільшилась, що сприяло збільшенню обсягу надходжень до бюджету міста, зокрема податку з доходів фізичних осіб. Слід зауважити, що показник «Вікового індексу» (співвідношення чисельності населення у віці понад 60 років до чисельності населення у віці до 19 років, включно, зважене на 100%) протягом 2003-2006 рр. збільшився на 4,4 в.п. та залишається на достатньо високому рівні, що свідчить надмірне старіння населення м. Сімферополя.

Трудові ресурси та заробітна плата

Протягом 2002-2006 рр. у м. Сімферополь спостерігається постійне зменшення рівня зареєстрованого безробіття, показник якого станом на 01.01.2007 р. складає 0,7%, та є 3,9 рази меншим, ніж у середньому по Україні. Серед головних тенденцій розвитку ринку праці в м. Сімферополі протягом 2002-2006 рр. слід відмітити майже постійне збільшення питомої ваги середньооблікової чисельності штатних працівників у загальній чисельності наявного населення, що впливає на зменшення рівня зареєстрованого безробіття.

¹ Тут і далі. Деякі кількісні данні, які аналізуються в звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

Рівень середньомісячної заробітної плати у м. Сімферополі у 2006 році збільшився, порівняно з попереднім роком на 30,4% та склав 1 133,8 грн., що є на 8,9% більшим, ніж у середньому по країні. Збільшення середньомісячної заробітної плати у місті забезпечувалось її зростанням за усіма видами економічної діяльності.

Найбільша питома вага у загальному обсязі фонду оплати праці у м. Сімферополь у 2004-2006 рр. припадала на такі види економічної діяльності як: «Транспорт і зв'язок», «Промисловість», «Освіта», «Державне управління» та «Будівництво». Зважаючи на те, що у структурі доходної частини бюджету м. Сімферополь найбільшу питому вагу займають податкові надходження, а саме податок з доходів фізичних осіб, можна зазначити, що ці види економічної діяльності є бюджетоформуючими у місті.

Поряд зі зростанням середньомісячної заробітної плати, збільшується також і обсяг заборгованості з її виплати. Протягом 2006 року обсяг заборгованості з виплати заробітної плати збільшився на 30,8% та станом на 01.01.2007 р. склав 5 040,7 тис. грн. Разом з тим, слід зазначити, що питома вага заборгованості з виплати заробітної плати у загальному обсязі фонду заробітної плати у місті у 2006 році була незначною – 0,3%.

Промисловий комплекс міста

Промисловість є однією з провідних галузей економіки міста Сімферополя. Виробничу діяльність у місті здійснюють близько 90 великих та середніх підприємств. Промисловий комплекс міста забезпечує більше 40,0% обсягу реалізації промислової продукції Автономної Республіки Крим.

Протягом 2002-2005 рр. у промисловому комплексі міста спостерігався приріст обсягів виробництва, хоча його темпи, подекуди, уповільнювалися. Водночас, у 2006 році має місце скорочення обсягів промислового виробництва на 5,2%, порівняно з 2005 роком. Це стало наслідком скорочення, на 23,1%, порівняно з 2005 роком, обсягу виробництва напоїв та, на 18,4%, порівняно з 2005 роком, обсягу виробництва електроенергії тепловими електростанціями. Слід зазначити, що у 2006 році зменшився обсяг виробництва ВФ (ТОВ) «Союз-Віктан», одного з найбільших підприємств міста за обсягами реалізації напоїв. Загалом, протягом січня-грудня 2006 року промисловими підприємствами м. Сімферополя було вироблено продукції на суму 2 252,6 млн. грн., або 38,2% обсягу виробництва усіх підприємств АР Крим у зазначеному періоді.

Обсяг реалізації промислової продукції у м. Сімферополі у 2006 році склав 3 057,1 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця становить 8 442,7 тис. грн. Цей показник був на 14,5% меншим, ніж у середньому по країні у 2006 році.

У структурі обсягу реалізації промислової продукції у м. Сімферополь у 2006 році найбільшу питому вагу займала продукція обробної промисловості, зокрема харчова промисловість та машинобудування (28,6% та 11,5% відповідно). Слід зазначити, що доволі велика питома вага – 12,1% за підсумками 2006 року

припадала на добувну промисловість, зокрема видобування енергетичних матеріалів.

Провідним підприємством добувної промисловості м. Сімферополя є ДАТ «Чорноморнафтогаз». Найбільшими, за обсягами реалізації у 2006 році, підприємствами галузі у м. Сімферополі були: ВАТ «Машинобудівний завод «Фірма Селма»; ВАТ «Завод Фіолент», ВАТ «Завод Фіолент» «Дочірнє підприємство Фіолентмехпласт»; ВАТ «Сімферополь Сільгоспмаш»; ВАТ «Сантехпром», ВАТ «Підприємство з іноземними інвестиціями «Сімферопольський електротехнічний завод» та ін. Найбільшими за обсягами реалізації продукції у 2006 році підприємствами харчової промисловості у м. Сімферополі були Виробнича філія (ТОВ) Фірма «Союз Віктан», ВАТ «Криммолоко», ДП «Сімферопольський винзавод» ВАТ «Сімферопольська макаронна фабрика», ТОВ «Сімферопольська кондитерська фабрика».

Транспорт

Транспорт – специфічна комунікаційна інфраструктурна галузь матеріального виробництва і сфери обслуговування, яка забезпечує потреби міського господарства і населення міста з усіх видів перевезень.

Транспортне обслуговування в м. Сімферополь забезпечується автомобільним, залізничним, електричним та авіаційним транспортом.

Обсяги перевезення вантажів автомобільним транспортом протягом 2002-2005 рр. постійно зростали, що у свою чергу, позитивно впливало на показник вантажообороту. Обсяги перевезення пасажирів автомобільним транспортом у м. Сімферополі протягом 2002-2006 рр. теж постійно зростали. Зокрема у 2006 році обсяг перевезень пасажирів збільшився, порівняно з 2005 роком, на 16,0% та склав 78,8 млн. осіб. Відповідно, показник пасажирообороту протягом 2002-2006 рр. теж постійно збільшувався, як за рахунок збільшення обсягів перевезення пасажирів, так і збільшення відстані, на яку здійснювались перевезення. У структурі перевезень пасажирів найбільша питома вага, а саме – 60% припадає на автомобільні перевезення. Слід зазначити, що тролейбусний парк у місті потребує оновлення. Зокрема у 2006 році було придбано 4 тролейбуси. При цьому за інформацією представників Виконавчого комітету Сімферопольської міської ради для оновлення рухомого складу тролейбусного парку необхідно придбати 30-40 одиниць тролейбусів.

Інвестиційна активність

Динаміка освоєних обсягів інвестицій в основний капітал у м. Сімферополі протягом 2002-2006 рр. була відносно нестабільною. Зокрема протягом 2002-2004 рр. обсяги інвестицій в основний капітал зменшувались, переважно за рахунок зниження інвестиційної активності підприємств міста та, відповідно, зменшення обсягів освоєних інвестицій в основний капітал за рахунок власних коштів

підприємств. Натомість, починаючи з 2005 року, обсяги інвестицій в основний капітал освоєних підприємствами та організаціями м. Сімферополя за рахунок усіх джерел фінансування почали зростати. У 2006 році у м. Сімферополі було освоєно інвестицій в основний капітал загальним обсягом 1 256,4 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця складає 3 469,8 грн. Вказаний показник на 29,2% перевищує середній по країні за відповідний період.

Найбільший обсяг інвестицій в основний капітал у 2006 році у м. Сімферополі був освоєний у промисловості – 25,8% загального обсягу, або 324,2 млн. грн. При цьому найбільша питома вага освоєних інвестицій в основний капітал припадала у 2006 році на підприємства, які займаються виробництвом електроенергії, газу та води – 171,9 млн. грн., або 53,9% загального обсягу. В обробній промисловості було освоєно 152,1 млн. грн. інвестицій в основний капітал, або 46,9% їх загального обсягу. Найбільші обсяги капітальних вкладень було спрямовано на розвиток підприємств харчової промисловості – 55,8 млн. грн. та на розвиток підприємств приладобудування – 23,5 млн. грн.

Житлове будівництво

Будівництво нерухомості житлового і нежитлового призначення є важливою характеристикою соціально-економічного розвитку міста. За підсумками 2006 року у м. Сімферополь було введено в експлуатацію житла загальним обсягом 62,5 тис. кв. м., що у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення складає 172,6 кв. м. Зазначений показник є на 6,7% нижчим, ніж у середньому по країні. Порівняно з 2005 роком обсяг уведеного в експлуатацію житла збільшився на 40,4%, переважно за рахунок збільшення обсягів індивідуального житлового будівництва.

Ринок будівництва м. Сімферополь представлений кількома компаніями. Слід зазначити, що у I півріччі 2007 року у м. Сімферополь було введено в експлуатацію житла загальним обсягом 51,3 тис. кв. м. При цьому за прогнозами міської влади, орієнтовний обсяг уведеного в експлуатацію житла має скласти у 2007 році 100 тис. кв. м.

Іноземні інвестиції

Нарощування обсягів прямих іноземних інвестицій виступає важливим фактором сприяння створенню нових чи реструктуризації існуючих підприємств, та, як наслідок, створенню робочих місць. Відтак збільшення обсягів надходження прямих іноземних інвестицій опосередковано впливає на зростання доходної частини бюджету.

Станом на 01.01.2007 р. в економіку м. Сімферополь було залучено 90,3 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що у розрахунку на одного мешканця складає 249,4 дол. США, або 64,8% середнього показника по країні.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій станом на 01.01.2007 р. в економіку м. Сімферополь були залучені з Кіпру – 24,0% загального обсягу, або 21,7 млн. дол. США та з Віргінських островів – 18,2%, або 16,4 млн. дол. США. Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій були залучені підприємствами, які займаються проведенням операцій з нерухомістю, або здаванням під найм, а також надають послуги юридичним особам – 34,6% загального обсягу.

Зовнішньоекономічна діяльність

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту, який характеризує рівень включення міста у світогосподарські процеси та визначає його місце та роль в системі міжнародної торгівлі збільшився у 2006 році, порівняно з 2005 роком, на 24,3% та склав 188,5 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця складає 520,6 дол. США., або 29,1% середнього показника по країні.

Зовнішньоторговельний товарооборот у м. Сімферополі у 2006 році на 55,4% забезпечувався імпортовою складовою. Головним партнерами в експорті підприємств та організацій м. Сімферополь протягом 2002-2004 рр. виступали Російська Федерація, Туреччина та Німеччина. На ці країни у 2004 році припадало відповідно 35,2%; 8,9% та 7,1%. При цьому у 2006 році в географічній структурі товарного експорту сталися зміни. Зокрема питома вага Російської Федерації у структурі товарного експорту підприємств м. Сімферополя у 2006 році збільшилась, порівняно з 2004 роком, на 27,0 в.п. та склала 62,2%. Збільшилися також обсяги товарних поставок у Нідерланди – питома вага країни у структурі загального обсягу товарного експорту склала у 2006 році 8,5%. Зросли також обсяги товарних поставок у Білорусь – питома вага країни у сукупному обсязі товарного експорту склала у 2006 році 3,4%. У структурі товарного експорту м. Сімферополя в 2002-2006 рр. найбільша питома вага припадала на такі товарні групи як: «Машини, обладнання, механізми», а також «Недорогоцінні метали». Визначальними підприємствами-експортерами продукції машинобудування у м. Сімферополі є ВАТ «Машинобудівний завод» Фірма Селма», ВАТ «Підприємство з іноземними інвестиціями «Сімферопольський електротехнічний завод», ВАТ «Завод Фіолент» Дочірнє підприємство «Фіолентмехпласт», Дочірнє підприємство «Фесто виробництво», ВАТ «Сімферополь Сільгоспмаш.

У географічній структурі товарного імпорту м. Сімферополя у 2002-2004 рр. переважали поставки з Російської Федерації (РФ), Німеччини, Італії та США. При цьому, слід зазначити, що у 2003-2004 рр. обсяги товарного імпорту з РФ скорочувались, що відповідно, призводило до зменшення питомої ваги країни в структурі сукупного обсязі товарного імпорту. У 2006 році структурні пропорції товарного імпорту підприємств та організацій м. Сімферополя змінились. Зокрема питома вага поставок з Російської Федерації збільшилась, порівняно з 2004 роком, на 4,4 в.п. – до 18,3% загального обсягу імпорту міста. Питома вага обсягів товарів імпортованих з Німеччини, Італії та Туреччини суттєво не змінилась. При цьому суттєво збільшився обсяг імпорту з Китаю – з 1,9 млн. дол. у 2004 році до 16,1 млн. дол. США у 2006 році.

У структурі товарного імпорту підприємств та організацій м. Сімферополя у 2002-2006 рр. найбільша питома вага припадала на продукцію машинобудування, металургії та хімічної промисловості. Таким, чином, можна зробити висновок, що для зовнішньої торгівлі товарами м. Сімферополя характерною є внутрішньогалузева спеціалізація.

Незважаючи на те, що обсяг зовнішньоторговельного обороту послугами протягом 2002-2006 рр. майже постійно зростає, його питома вага у структурі загального зовнішньоторговельного обороту у 2006 році (товари+послуги) є невеликою – 18,1%.

Торгівля і громадське харчування

Головним показником, який характеризує стан торговельної мережі і сфери громадського харчування м. Сімферополь, є обсяг роздрібного товарообороту. Постійне підвищення рівня середньої заробітної плати сприяло сталому зростанню обсягу роздрібного товарообороту торговельної мережі протягом 2002-2006 рр. У 2006 році обсяг роздрібного товарообороту збільшився на 43,7%, порівняно з 2005 роком, та склав 6 230,3 грн., що у розрахунку на одного мешканця у 2,3 рази перевищив середній рівень по країні.

Порівняно з 2005 роком, мережа об'єктів роздрібною торгівлі у м. Сімферополі розширилась у 2006 році на 159 об'єктів, при цьому у місті відкрилось 40 об'єктів фірмової торгової мережі. Зокрема протягом 2006 року та січня-березня 2007 року у місті відкрито такі фірмові об'єкти таких підприємств як: ВАТ«Криммолоко», фірма «Дружба народів Нова», м'ясокомбінат «Дружба народів», Ковбасні цехи «Антико», «Столичні ковбаси», Винзавод «Діоніс» та ін. Слід зазначити, що у II півріччі 2007-2008 рр. у місті заплановано відкриття супермаркетів «Велика кишеня», «Нова лінія», «Фуршет», «Метро» та ін. Виконавчим комітетом Сімферопольської міської ради визначена стратегія спорудження великих супермаркетів та оптових ринків на околицях міста.

Обсяг послуг реалізованих населенню м. Сімферополя у 2006 році збільшився, порівняно з попереднім роком на 33,6% та склав 1 339,6 млн. грн. Протягом 2006 року в місті було відкрито 20 об'єктів побутового обслуговування.

Житлово-комунальне господарство міста

Підприємствами, які надають житлово-комунальні послуги є такі: Житлово-експлуатаційні об'єднання, АТ «Кримтеплокомуненерго», Сімферопольське виробниче підприємство водопровідного-каналізаційного господарства, ВАТ «Кримгаз», ВАТ «Крименерго», Сімферопольська ТЕЦ ДП «Кримські генеруючі системи».

У 2006 році обсяг простроченої заборгованості населення у Центральному районі міста за послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій

зменшився, порівняно з 2005 роком, на 5,3% та станом на 01.01.2007 р. склав 44,2 тис. грн. Тарифи на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій протягом 2004-2006 рр. змінювались тричі та збільшилися у 2,6 рази (для будинків з ліфтами) та у 2,2 рази (для будинків без ліфтів). При цьому діючі тарифи в будинках з ліфтами відшкодовують собівартість послуг на 55,6%, тарифи в будинках без ліфтів – на 58,1%. При цьому ступінь проплати населення за послуги з утримання будинків та прибудинкових територій у Центральному районі м. Сімферополя у 2006 році був низьким - 38,3%. У I кварталі 2007 року вказаний показник знизився до 37%.

Порівняно з 2005 роком, обсяг простроченої заборгованості населення за послуги з утримання будинків у Залізничному районі м. Сімферополя збільшився на 32,5% та станом на 01.01.2007 р. склав 297,9 тис. грн. Ступінь покриття тарифами собівартості послуг з утримання будинків та прибудинкових територій у Залізничному районі зменшився у 2006 році на 8,4 в.п. та склав 62,1%. Рівень проплати населення за послуги з утримання будинків та прибудинкових територій у Залізничному районі міста у 2006 році був вищим, ніж у Центральному районі на 30,8 в.п. та становив 69,1% від суми нарахування.

На відміну від Центрального та Залізничного районів м. Сімферополя, у Київському районі м. Сімферополя прострочена заборгованість населення за послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій станом на 01.01.2007 р. відсутня. Ступінь покриття тарифами собівартості послуг з утримання будинків у Київському районі м. Сімферополя у 2006 році складав для будинків з ліфтами та без ліфтів 71,0% та 58,0% відповідно. Слід зазначити, що ступінь проплати населення за послуги з утримання будинків у Київському районі міста Сімферополь у 2006 році був високим – 99,4%.

Станом на 01.01.2007 р. прострочена заборгованість населення за спожиті послуги з водопостачання та водовідведення відсутня. При цьому обсяг поточної заборгованості у 2006 році зменшився на 6,0%, порівняно з 2005 роком і станом на 01.01.2007 року склав 4 231,2 тис. грн. З 1.12.2006 р. встановлені тарифи на послуги з водопостачання та водовідведення, які відшкодовують собівартість робіт на 69,5% та 67,3% відповідно. Варто відзначити високий рівень проплати населення за послуги з водопостачання та водовідведення, який у 2006 році склав 102,5%.

Газопостачання у м. Сімферополі здійснює ВАТ «Кримгаз». Рівень проплати населення за послуги з газопостачання у 2006 році склав 93,7%.

Для житлово-комунального господарства м. Сімферополь характерна низка проблем, в цілому типових для переважної більшості міст України. Сюди, передусім, відноситься знос основних засобів, в тому числі інженерних мереж будинків, та відсутність у необхідних обсягах коштів для їх оновлення. Протягом останніх років обсяги капітального ремонту житла виконуються на рівні 8-12% від нормативних.

Комунальна власність

У комунальній власності міста станом на 10.01.2007 р. перебувало 338 об'єктів. Балансова вартість об'єктів комунальної власності міста станом на 01.01.2007 р. складала 3 315,5 млн. грн., рівень зносу об'єктів комунальної власності – 1 547,3 тис. грн. Протягом 2002-2006 рр. Фондом комунального майна Сімферопольської міської ради було приватизовано 416 об'єктів. Загальна площа приватизованих об'єктів у 2005-2006 р. складає 41 047,6 кв. м. Сукупний обсяг надходжень до бюджету міста від приватизації об'єктів комунальної власності протягом 2002-2006 рр. складає 60,4 млн. грн.

У 2006 році у оренді знаходилось 170 об'єктів комунальної власності загальної площею 37,5 тис. кв. м. Ставки орендної плати за користування об'єктами комунальної власності протягом 2002-2006 рр. не змінювались. Слід зазначити, що з 1 червня 2007 року у м. Сімферополь були переглянуті та, відповідно, підвищені ставки орендної плати за використання об'єктів комунальної власності, що мало наслідком перевиконання на 13,3% у I півріччі 2007 року затвердженого плану на 2007 рік з урахуванням змін за надходженням плати за оренду цілісних майнових комплексів.

Земельні ресурси

Структура земельного фонду за категоріями у 2006 році дещо змінилась, порівняно з 2005 роком. Передусім, слід зазначити, збільшення площі земель, що знаходяться у оренді – з 105,1 га станом на 01.01.2006 р. до 270,5 га станом на 01.01.2007 р. Відповідно, це мало наслідком збільшення у 2006 році на 28,4%, порівняно з попереднім бюджетним періодом обсягу надходжень до бюджету міста орендної плати за землю. При цьому слід зазначити, що станом на 1 серпня 2007 року площа земель, що знаходиться в оренді складає 384,7 га. У I півріччі 2007 року до бюджету міста надійшло орендної плати за землю загальним обсягом 3 080,2 тис. грн.

Площа земель несільськогосподарського призначення, проданих у власність за 2003-2006 рр., складає 1,4798 га. Протягом вказаного періоду було укладено 13 договорів купівлі-продажу земельних ділянок. Обсяг надходжень до бюджету міста від продажу землі протягом 2004-2006 рр. складає 1 020,3 тис. грн.

Бюджет міста

Місто Сімферополь є столицею Автономної Республіки Крим. Місто включає в себе 3 райони та два селища. Бюджет міста Сімферополь включає в себе 5 самостійних бюджетів, у тому числі 3 районні бюджети та Гресівський селищний бюджет.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Сімферополь, бюджет був представлений у форматі бюджетного балансу в таблиці.

Бюджет м. Сімферополь протягом за 2003-2006 роки, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік
Операційні надходження всього	216 754,7	224 433,1	335 867,9	401 866,8
Операційні видатки всього	197 997,5	221 981,0	282 464,2	358 683,0
Операційний баланс	18 757,2	2 452,1	53 403,7	43 183,8
Фінансовий дохід	115,4	17,0	3,3	11,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	115,4	17,0	3,3	11,0
Поточний баланс	18 872,6	2 469,1	53 407,0	43 194,8
Капітальні надходження всього	5 715,3	16 122,2	28 517,8	25 928,9
Капітальні видатки всього	17 834,5	22 263,1	73 966,4	72 211,3
Капітальний баланс	-12 119,2	-6 140,9	-45 448,6	-46 282,4
Баланс після капітальних видатків	6 753,4	-3 671,8	7 958,4	-3 087,6
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	31,0	23,5	-9,9
Профіцит/дефіцит	6 753,4	-3 702,8	7 934,9	-3 077,7
Фінансування	-6 753,4	3 702,8	-7 934,9	3 077,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Виконавчого комітету Сімферопольської міської ради

Протягом 2003-2006 рр. місто зберігало позитивний операційний баланс бюджету, який, водночас, не має сталої тенденції до збільшення. Зокрема у 2004 році позитивний операційний баланс бюджету м. Сімферополь зменшився, порівняно з 2003 роком, у 7,5 разів та склав 2 452,1 тис. грн. Це стало наслідком випередження темпів зростання обсягу поточних видатків та поточних трансфертів над темпами зростання обсягу операційних надходжень. Уповільнення темпів зростання операційних надходжень, порівняно з темпами зростання операційних видатків, головним чином, зумовлювалось зменшенням у 2004 році, (на 4,8%, порівняно з 2003 роком), обсягу податкових надходжень. Це стало наслідком набуття чинності у 2004 році Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб», згідно з яким було змінено порядок нарахування податку на прибуток фізичних осіб.

У 2005 році показник позитивного сальдо операційного балансу бюджету м. Сімферополь збільшився, порівняно з 2004 роком, більше ніж у 21 разів та склав 53 403,7 тис. грн. Це було спричинене як збільшенням обсягу податкових надходжень, так і обсягу надходжень платежів, штрафів та інших операційних надходжень. Зростання обсягу надходжень платежів, штрафів та інших операційних надходжень зумовлювалось збільшенням з 16,3 млн. грн. у 2004 році до 53,5 млн. грн. у 2005 році обсягу власних надходжень бюджетних установ, а саме інших джерел надходжень бюджетних установ. Сюди відносяться перераховані бюджетним установам кошти для виконання окремих доручень, а також благодійні внески, гранти та дарунки. Такі призначення не мають постійного характеру і, як правило, не плануються.

За підсумками 2006 року операційний баланс бюджету м. Сімферополь зменшився, порівняно з 2005 роком, на 19,1% та склав 43 183,8 тис. грн., що зумовлювалось зменшенням обсягу надходжень платежів, штрафів та інших операційних надходжень.

Протягом 2003-2006 рр. місто мало позитивний фінансовий баланс бюджету. Це стало наслідком відсутності у Сімферопольської міської ради протягом аналізованого періоду прямих боргових зобов'язань, що потребують видатків на їх обслуговування. При цьому варто зауважити, що фінансові операції з тимчасово вільними бюджетним коштом місто здійснювало лише у 2003 році, а відтак незначний позитивний фінансовий баланс у 2004-2006 рр. формувався за рахунок депонентської та кредиторської заборгованості.

Для бюджету м. Сімферополь у 2003-2006 рр. характерним було перевищення капітальних видатків над капітальними надходженнями, у зв'язку з чим сальдо капітального балансу протягом аналізованого періоду було негативним. У 2006 році дефіцит капітального балансу бюджету м. Сімферополь збільшився, проти відповідного показника 2005 року, на 833,8 тис. грн. та склав (-)46 282,4 тис. грн.

Значні обсяги поточних надходжень до бюджету м. Сімферополь у 2005 році не тільки забезпечили за рахунок поточних доходів фінансування поточних видатків бюджету (заробітна плата та нарахування на неї, оплата медикаментів, продуктів харчування, комунальних послуг бюджетних установ, тощо), але й надали можливість спрямувати профіцит поточного балансу бюджету міста на покриття дефіциту капітального балансу. У 2006 році профіцит операційного балансу бюджету м. Сімферополь не повністю покрив дефіцит капітального балансу, що мало наслідком утворення дефіциту бюджету міста загальним обсягом (-) 3 077,7 тис. грн. При цьому слід зазначити, що дефіцит бюджету міста у 2006 році сформувався за рахунок дефіциту загального фонду бюджету обсягом (-)3 893,2 тис. грн., тоді як спеціальний фонд бюджету міста було виконано з профіцитом у обсязі 815,5 тис. грн.

Для своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами поточних видатків загального фонду бюджету міста, протягом 2003-2006 рр. бюджетом міста залучалися короткострокові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку загальним обсягом, які були погашені у відповідний термін та у повному обсязі. При цьому слід зауважити, що обсяг залучених короткострокових позичок щорічно збільшувався.

За інформацією фінансового управління Виконавчого комітету Сімферопольської міської ради у I півріччі 2007 року бюджетом міста було залучено 86,2 млн. грн. короткострокових безвідсоткових позичок з єдиного казначейського рахунку.

Нестабільна динаміка операційних надходжень до бюджету міста у 2003-2006 рр. мала наслідком утворення дефіциту бюджету у 2004 та у 2006 рр., що відповідно, позначалося на обсягах залишків вільних бюджетних коштів, які спрямовувались на його фінансування. Так, обсяг залишків вільних бюджетних коштів на кінець 2006 року зменшився, порівняно з аналогічним показником на кінець 2005 року, на

3 947,0 тис. грн. та склав 13 899,6 тис. грн. Обсяг залишків вільних бюджетних коштів за загальним фондом станом на 01.01.2007 р. склав 3 943,4 тис. грн., або 1,0% видаткової частини загального фонду бюджету м. Сімферополя. Обсяг залишків вільних бюджетних коштів за спеціальним фондом станом на 01.01.2007 р. склав 9 956,2 тис. грн., або 15,6% видаткової частини спеціального фонду бюджету м. Сімферополь.

Бюджет міста на 2007 рік

Доходну частину міського бюджету Сімферополя на 2007 рік затверджено в обсязі 315 450,3 тис. грн. та перевищує показники виконання бюджету у 2006 році на 3,8%. За загальним фондом передбачено збільшення обсягу доходної частини, проти показника 2006 року, на 10,2%, переважно, за рахунок значного збільшення обсягу закріплених доходів.

Запланований на 2007 рік обсяг доходної частини спеціального фонду міського бюджету Сімферополя на 27,8% менший, порівняно з фактично виконаним показником 2006 року. Головним чином, це зумовлено зменшенням обсягу власних надходжень бюджетних установ внаслідок того, що окремі види доходів бюджетних установ, зокрема гранти та дарунки, не плануються. Доходи бюджету розвитку заплановані в обсязі 114,1% показників виконання 2006 року, зокрема, заплановано зростання як обсягу доходів від відчуження майна, що перебуває в комунальній власності міста, так і доходів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення.

Видаткова частина міського бюджету Сімферополя на 2007 рік, без урахування коштів, що передаються із загального до спеціального фонду, затверджена в обсязі 317,9 млн. грн. та перевищує показник виконання бюджету у 2006 році на 5,3%. У 2007 році передбачається зростання обсягу видатків бюджету міста на фінансування основних галузей бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту) та державного управління.

Слід зауважити, що у рішенні Сімферопольської міської ради «Про бюджет міста на 2007 рік» обсяг вилучень до Державного бюджету передбачений у обсязі 29 030,0 тис. грн., що на 61,7% більше за фактично виконаний показник у 2006 році.

Виконання бюджету міста у I півріччі 2007 року

Затверджений на 2007 рік з урахуванням змін обсяг доходної частини бюджету м. Сімферополь без врахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету міста до спеціального, за підсумками I півріччя 2007 року було виконано на 53,9%, що забезпечувалось високим рівнем виконання затверджених річних обсягів власних та закріплених доходів.

Затверджений на 2007 рік з урахуванням змін обсяг видаткової частини бюджету м. Сімферополь без урахування коштів, що передаються до бюджетів інших рівнів та з однієї частини бюджету в іншу, за підсумками I півріччя 2007 року було виконано на 47,9%. Слід зазначити, що місто вчасно та у повному обсязі виконує свої зобов'язання щодо сплати вилучень до Державного бюджету.

Боргові зобов'язання міста

Прямий борг Сімферопольської міської ради станом на 01.01.2007 р. відсутній. Станом на 01.01.2007 р. обсяг консолідованого боргу Сімферопольської міської ради без урахування боргових зобов'язань підприємств комунальної форми власності, склав 7 225,1 тис. грн. та був сформований за рахунок простроченої кредиторської заборгованості бюджету.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

Сімферопольська міська рада планує здійснити запозичення до бюджету розвитку, шляхом емісії облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 20,0 млн. грн. Орієнтовний термін обігу облігацій становить 5 років. Відсоткова ставка встановлюватиметься відповідно до кон'юнктури ринку, але не більше 12,0%.

Метою залучення коштів є здійснення капітальних видатків, спрямованих на фінансування житлового будівництва

З урахуванням запланованого запозичення обсяг прямого боргу Сімферопольської міської ради збільшиться на 20,0 млн. грн. Таким чином, прогнозне пряме боргове навантаження (питома вага прямого боргу у затвердженому на 2007 рік обсягу доходної частини бюджету м. Сімферополь без урахування трансфертів) складе 5,2%.

Прогнозна питома вага видатків на обслуговування боргу у 2007 році не перевищує граничний розмір, встановлений бюджетним законодавством.

Висновок

Зважаючи на результати проведеного аналізу, рейтингове агентство прийняло рішення про визначення кредитного рейтингу м. Сімферополь на рівні uaA зі стабільним прогнозом.

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. В. Шубіна

Провідний фінансовий аналітик

П. В. Трощинський

